

СТУДЕНТТЕРГЕ АРНАЙЫ СУРЕТ ПӘНІН ОҚЫТУДА ҚАЗАҚТЫҢ ҚОЛӨНЕРІНДЕГІ ТОҚЫМА ОЮ- ӨРНЕКТЕРІН ПАЙДАЛАНУ

МРНТИ 18.07.09

А. Сарсенбаев¹

¹Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық
өнер академиясы
(Алматы, Қазақстан)

СТУДЕНТТЕРГЕ АРНАЙЫ СУРЕТ ПӘНІН ОҚЫТУДА ҚАЗАҚТЫҢ ҚОЛӨНЕРІНДЕГІ ТОҚЫМА ОЮ- ӨРНЕКТЕРІН ПАЙДАЛАНУ

Аңдатпа

Бейнелеу өнерінде кескіндеме, сурет, саласы бойынша бірнеше бағыттарды білеміз. «Арнайы сурет» пәні бойынша әр суретші шығармашылық еңбегін, ой-қиялын, фантазиясын барынша көрсетуге еңбек жасайды. Суретші ұшқыр қиялындағы көріністі беру үшін, шығармашылық еңбегіндегі белсенділікті арттырып, түрлі талдау жасап, бірнеше кезеңдегі көріністер жасайды. Шығармашылық еңбегінде суретші фантазиясы айқындалған, маңызды роль атқаратын бір ғана еңбегіне тоқталады. Суретші шығармашылық құпиясын ашуға зерттеулер жасайды, психологиялық, философиялық тұрғыдан талдаулар жасап, жүргізілген зерттеулердің нәтижесіндегі еңбек, көркем өнер болып айқындалады. Шығармашылықтағы көркем қиялдан өріс алған түрлі бейнелер, шығармашылықтың композициялық құрылымы мен мағынасын ашады. Суретшілердің психолоанализдік талдаулары, шығармашылық дүниетанымына, мәндеріне мазмұнды мағына береді. Қиялдағы бейне әсерлі болу үшін ізденудің философиялық, психологиялық жақтарына аса ден қояды. Осылармен біріге жүргізген зерттеулері көркем образдары «көркем қиялдың» маңызды процессі болып айқындалады.

Тірек сөздер: суретші, көркем шығарма, фантазия, қиял, образ, сана.

Кіріспе

«Арнайы сурет» пәні шығармашылық тұрғыдан әсерлі болуын, ішкі психологиялық сезімдермен сурет салуды талап етеді.

«Көркем тоқыма» кафедрасының мамандығына байланысты арнайы сурет

пәнінің композициялық шешімдері, ізденіс түрлері қазақтың тоқыма қол өнерімен ұштасып, арнайы сурет салудың ізденімпаздылығы сол түпкі тамырымен бірігіп айқындалады.

«Арнайы сурет» пәнінің алғашқы сатыларында берілетін тапсырмалар,

түрлі қалыңдықтағы сызықтар мен дақтардың көмегімен ұлттық нақышта натюрморт графикалық шешіммен орындалады. Бұл тапсырмалар геометриялық формада үш бұрышты, төрт бұрышты, тік бұрышты, дөңгелек, сопақша, қисық, түзу, тік түрлі көлемдегі сызықтар арқылы арнайы суреттің бірнеше жобалары салынады.

Тапсырма бойынша тақырыпты ашу, суретшінің ішкі ойын белсенді түрде айқындау, салынған суреттің формаларына образ беру, бұл арнайы суреттің негізгі мақсаты болып табылады.

Ұлттық нақыштағы түрлі элементтерден тұратын өрнектерді үйлесімділікпен арнайы суретке орналастыру шығармашылық еңбектің мазмұндылығын, құндылығын арттыра түседі.

Ою-өрнектегі элементтері дұрыс орналасу қажет. Қазақ халқы тұрмыс тіршілігінде, салт-дәстүрінде әшекейленген түрлі бұйымдарында өзіне тән мазмұны, терең мағынасы бар өрнектер арқылы жеткізген. Мысалы, ұзатылған қыз жасауындағы өрнектерде әке-шешінің, ағайын туғандарының тілектерін білдіреді. Сол сияқты аспан әлемімен, жер, суға, жұлдызға байланысты космологиялық өрнектер және наным сенімдері, көзден тілден сақтану мақсатында бейнеленген тұмарша, найзаекі ою-өрнектер болған. Қасиетті сандардан болатын, молшылық пен тыныштықты бейнелейтін символикалық өрнектердің түрлері көп-ақ.

«Арнайы сурет» пәнінің теориялық білімдерін жетілдіру мақсатында ұлттық қол өнермен ұштастыру негізінде, қол өнердегі ұлттық нақыштарды элементтерді еркін пайдаланып, талғаммен геометриялық элементтерді

қолдану арқылы жан-жануарлар немесе құс бейнесідегі өсімдік тектес символикалық өрнектерді үйлесімділікпен бейнелеу арқылы арнайы сурет пәнінің кезектегі тапсырмасы орындалады.

«Арнайы сурет» пәні академиялық сурет секілді, натюрмортты немесе натураны пропорция жарық, көлеңке, жылт т.б. секілді дәл салу мақсатында жүрмейді. «Арнайы сурет» пәні «Көркем-тоқыма» мамандығы бойынша сол мамандықтың шығармашылық негізінде өтеді.

Студент диплом жұмысын атқару кезінде, гобелен, ши, киіз т.б. бұйымдар жасаса, сол шығармашылық еңбегіндегі формаларды, элементтерді, заттарды және адам бейнесін стилизациялау арқылы түпкі ойын, фантазиясын ашуға арнайы сурет маңызды роль атқарады. «Арнайы сурет» пәнінің қыр-сырын білген студент, кез келген көріністі, сол ортаға бейімдеп емін-еркін үйлестіреді. Бүгінгі заманауи дизайн талабына сай, жаңашылдық көзқараспен атқарған шығармашылық еңбектер, ұлттық тамырынан қол үзбей, жоғарғы дәрежедегі көркем өнер болып қалыптасуы, бүгінгі күннің талабы.

«Арнайы сурет» пәнінің алғашқы қойылым жансыз заттардан құралады. Артқы көріністерге басқұрды, шым шидің, кілемше, гобелен немесе ұлттық оюдағы мата, ұлттық нақыштағы бұйымдарымен байланыстырады. Осы қойылымдардың мән-мағынасы, мазмұны, студенттерге ерекше көңіл-күй береді.

Натюрморт қойылым көрінісі: басқұрдағы, жапқыштағы, жел баудағы, шым шидегі ою-өрнектер геометриялық элементтерден тұрады. Үш бұрыштағы «Тұмарша» өрнегі төртбұрыштағы «балықкөз» өрнектері, т.б. шеңбер тәріздес «күн» ою өрнектері өз орнымен

тұрады.

Ою-өрнекті үйрену негізінде балалардың ісмерлігі, шеберлігі артады, эстетикалық талғамы ерекшеленеді [4;53б.].

Қазақ халқының ғұламалары «Қазақтар ою-өрнектер әлемінде өмір сүреді» – деп бекер айтпаса керек. Бұл топтағы ою-өрнектердің тәрбиелік мәне ерекше. Ата дәстүрін сақтау, ел тарихын білу, ерді елдікке тәрбиелейді. Ою-өрнектері үйреніп, сурет салу кезінде, әр оюдың түр-түсіне, оның мән –мағынасына ден қойса, студенттің эстетикалық талғамы қалыптасып, суретшілігі арта түседі.

Сабақ барысында өнер мұраларын бағалай білу, оюдағы әр-бір элементтерді түсіне білу, ғылыми-теориялық практикалық еңбегі жеткілікті дәрежеде болуы бүгінгі «арнайы сурет» пәнінің негізгі мақсаты.

Әдістер

«Арнайы сурет» пәні қағаз бетіне ақ, қара түспен, бейтарап немесе бірнеше түспен қосылып жасалынатын графикалық шығарма. Алғашқы тапсырмалары: қойылымды (натюрморт, портрет т.б.) А-5 көлемінде 10 дана академиялық сурет негізінден бай нұсқасы жасалынады. Қалған 10 дана А-5 көлеміндегі суреттер, арнайы суреттің ізденісі болып табылады. Академиялық суреттен арнайы сурет сатысына өту процессі, көптеген еңбекті, ізденісті, бірнеше тәжірибие жасауды талап етеді.

Сурет бұл бейнелеу өнері, көз бен қол арқылы жиек сызықтарың, штрих және дақ арқылы графикалық шешіммен орындалады [1;7б.].

Алдында жасалынатын академиялық сурет- арнайы суреттің негізінде болып қаланады, қойылымның жан-

жақтан түрлі нұсқада, жоба суреттерін салуға мүмкіндік береді. Осы салынған суреттерде, заттардың ара-қатынасы жарық пен көлеңке, жартылай жарық, шағылысу, құлай түскен көлеңке т.б. дәлдікпен бірнеше жоба суреттерге ұласуы тиіс.

Жоба суреттер өз ережелерімен орындалғаннан кейін, арайы суреттің әдіс-тәсілдеріне көшеді. Академиялық суретті негізге ала отырып, Арнайы суреттің тапсырмасы бойынша, түрлі қалыңдықтағы сызықтар арқылы қалам тушь, қаламсап суреттердің т.б. ізденістері басталады.

Қойылымның композициялық шешімін табуға бірнеше нұсқада суреттер салынады. Сызықтардың жұқарып қалыңдау арқылы, формалардың көрінісін береді. Сызықтарды түзу, қисық, ирек жасу арқылы, заттардың алдыңғы көріністері мен артқы көріністерін айқындайды.

Қағаз бетіндегі, оң жағындағы, сол жағындағы, асты-үстіндегі түрлі сызықтардың тепе-теңдігін беру үшін ізденіс жұмыстарын жасайды. «Арнайы сурет» пәні композиция пәнімен тығыз байланысты екенін осыдан көреміз. Арнайы суретте тек көрген затты салып қана қоймай, сонымен қатар формалардың тепе-теңдік құрылымын айқындайды. Суретші көркем қиялына жету үшін, формаларды өзгерте алады, артқы көрініспен байланыстыра алады.

«Арнайы сурет» пәнінің стиліне тән-ұлттық қол өнердегі кестемен берілген түрлері қазақтың бұйымдарын көптен кездестіруге болады. Ақ және қара түстегі тұс киіздің ырғақты оюлары, ұлттық киімдегі шапан, тақия, кестелеген көздік жауын алатын өсімдік тектес ою сабақтары, сәнделген бұйымның мән мағынасын ашатын символикалық таңбалар, берілген тапсырманың негізгі

өзегі болып айқындалады.

«Арнайы сурет» пәнінің бағдарламасы – қазақтың қол өнерімен ұштасып жатуы жайдан-жай емес. Қазақ жеріндегі ою-өрнекті әсемдік әлемімен үйлесіп жатуы, суретші шығармаларындағы көркем қиялдың философиялық психологиялық ізденісі, биік тұғырдан көрінеді. Қазіргі суретшілердің ұлттық патриотизмдегі ролы, тарихи – этнографиялық көріністер арқылы, эстетикалық тәрбие берудің негізгі міндеті болып табылады.

«Арнайы сурет» пәні үлкен дайындықты қажет етеді. Оқу саласында білімділікті, біліктілікті, күнделікті дайындықты және шығармашылық ізденісті талап етеді. «Арнайы сурет» пәні студенттердің ішкі сезімін дамытуға, образ жасауға, әрбір сызықты, әрбір элементтерді, дақтарды, таңбаларды, әр түрлі пішіндегі формалардың орнын тауып, тоқыма қолөнер ізденімпаздығымен бірігіп айқындалады.

«Арнайы сурет» пәні бойынша берілетін тапсырмалар, түрлі геометриялық формадағы қойылым, күзгі натюрморт, ұлттық өрнектегі күрделі натюрморт, портрет ұлттық киімдегі адам бейнесі, және түрлі тақырыптағы қойылымдар. Оқу барысында, әр қойылымдарды ұлттық нақыштармен байланыстырады. Ұлттық элементтерді түрлендіріп, түрлі формаларды стилизациялау арқылы ортақ композициялық шешімін табады. Теориялық, методикалық тұрғыдан қарағанда ою-өрнекті композицияны мән-мағынасымен орналастырады [2; 26 б.].

«Арнайы сурет» пәніндегі теориялық және практикалық білімдерін студенттер бойларына сіңіріп, ұлттық нақыштағы еңбектерін ұштастыра береді.

«Арнайы сурет» пәнінің әдістері берілген тапсырмалардың әр түрлі

бағытта түрлі ізденіспен жасалуы заттың ара-қатынасы, пішіні, теңдік түрлері, түрлі қалыңдықтағы сызықтары, түрлі көлемдегі дақтар, бейнені тұтас сомдан, ары қарай дамыту болып табылады. Осы аталған негізгі бағыттағы түрлі техникалық жолдармен, білімділік пен біліктілікті арттыра отырып бірнеше сурет салудағы әдіс-тәсілдерді меңгеру ұлттық нақышта образ беру арқылы қоршаған ортамен байланыстырады. Мысалға, адам бейнесін интерьермен байланыстыру, немесе түрлі қойылымдағы натюрморттың қоршаған ортамен үйлесімділігі, ортақ пластикалық пішін табу тәсілі арнайы-суреттің негізгі тәсілі болып табылады. «Арнайы сурет» пәнінің негізгі әдіс-тәсілдері:

- Сызық
- Дақ
- Таңба
- Өң - сипаты
- Бедер
- Ізденіс
- Ара – қатынас
- Реңдік сипаты және т.б.
- Осы әдіс-тәсілдердің өз орнымен сабақтасу арқылы, образға айналып, шығармашылық суретке айналады.

«Арнайы сурет» пәнінің алғашқы тапсырмасы, ақ пен қара арқылы бейнеленеді. Ақ қағаз бетіне қара тушь немесе қара гуашьпен қаламұш қылқаламды пайдалана отырып

түрлі қалыңдықтағы сызықтар арқылы, форманың пішіндерін айқындайды, өз ара қатынасын, үйлесімділігін табады. Тапсырманың жоспары бойынша түрлі тәсілдермен жұмыс жалғасады. Осы әдіспен арнайы суреттің сызықтар мен дақтардың үйлесімі арқылы келесі тапсырма жүзеге асады, және бейтарап рең немесе түр түстер беру арқылы реңдік сипаты ашылады.

Ақ қағаз бетіне балауызды жұқалап жағып, бетіне түрлі түр-түспен рең беріп, қажетті жерін жұқалап қырып, тырнау арқылы бедер, өң-сипатын беруге болады. Осындай көптеген ізденісің, әдіс-тәсілдердің қөмегімен, қойылымды ұлттық нақыштағы шығармаға ұшттастырады. Символикалық таңбаларды түрлі ою-өрнектерді өз орнына қойып ізденімпаздығын дамыта отырып, суреттің композициялық шешімі табылады.

Аранайы суретті тұтас көру арқылы биік деңгейге көтерілері, ойы айқындалады.

Тұтас көрі дегеніміз- бұл да сурет салудың негізгі тәсілі. Бейнелейтін дененің оның қандай да болсын бір жағынан қарай, көрінбейтін жағын да көз алдына келтіру. Затты тек нүктеден отырып салу барысында, оны әр нүктеден, әр жағынан тексеріп, сызып үйрену қажет. Тек сонда ғана суретті зат пішінімен құрылысын, оның заңдылығы мен логикасын саналы түрде қабылдай алады.

Тұтас көруді түсінбеген, оны меңгерер алмаған студент затты бейнелеу кезінде, заттың өзіне қараған жағынан, жарық жерді немесе көлеңке жағын көшірумен шектеледі. Образдық құрылымдардың шебер үндестігіне көз алудан шаршамайық [6; 6 б.].

Аранайы суретті салу, ол көп сатылы баспалдақ сияқты күрделі кезеңдерден тұрады. Сондықтан суретшіден аса білімділікті, шеберлікті, табандылықты талап етеді. Бізді қоршаған алуан түрлі заттарды, тамылжыған табиғатты, адам тұлғасын аңғарып білу, суретшінің зерделі көзімен көру, оның басқалар байқай бермейтін әсемдігі мен бояуын саралай білу тек суретшінің дара қасиеті, ерекшелігі.

Нәтижелер

«Аранайы сурет» пәні – жалпы оқыту жүйесіндегі негізгі және маңызды бөлігі болып табылады. Оқу жоспары бойынша «арнайы сурет» пәніне ұлттық нақыштағы ою-өнектік үйлесімділігін табу, формалардың пропорция ережелерін сақтау, ырғақтың бейнені, тепе-теңдік заңдылықтарын сақтау арқылы, аранайы-суреттің толық нәтижесі шығады.

Композициялық бейнедегі құрылым, ырғақтың түстік немесе графикалық тәсілдегі сәндік өрнектің тұтастығы, таңбалармен түрлі көлемдегі дақтар, сызықтар аранайы суреттің мазмұндылығын арттырады.

Түрлі әдіс тәсілдермен, көркемдік ізденістермен, бірнеше жоба суреттер жасау арқылы және мол тәжірибиенің келумен шығармашылық еңбектің нәтижесі қалыптасады.

«Аранайы сурет» пәні қолданбалы безендіру өнерін жоғарғы деңгейде суретшілерді дайындау, шығармашылық еңбек пен эстетикалық тәрбие беру, шығармашылық бағытта жұмыс істейтін мамандар дайындау, әр түрлі материалдармен жұмыс істеу, суреттемелік техниканы білу, түр-түстерді таңдау әдісін үйрену, білім мен біліктілікті арттырып суретшілік өнерді меңгеруде студенттердің қабілетін арттырады. Осындай көп еңбектің, ізденістің, білім алудың нәтижесінде, өнерді шебер меңгеріп, студенттердің кәсіптік деңгейі шыңдалады.

«Аранайы сурет» пәнінің ұлттық нақышта өтуі, ұлттық қол өнер мәдениетінің дамуына зор ықпал етеді. Ата дәстүрімізді сақтау, ру таңбалары, ел таңбалары [3; 14 б.] оны ары қарай заманауи үлгіде өрбіту, ұлттық мәдениеттің қалыптасуына үлес қосады. Ұлтымыздың тереңнен келе жатқан қол өнерін, аранайы суреттің ұштасу

нәтижесінде, бүгінгі күннің талабына сай шығармашылық еңбектер туады. Арнайы суреттің өзіндік ерекше бет-бейнесі болуы керек. Ол дәстүрлі өнердің элементтерін ала отырып, оны замандық үлгіде құбылту болып табылады. Әр мамандықтар бойынша өткен «арнайы сурет» пәні өз нәтижесін береді. Мамандықтар бойынша жасалынған түрлі бұйымдардың элементтерін стилизация жасау суреттің еншісінде. Осы суреттің қыр-сырын білген суретші, кез-келген формаларды, элементтерді, әдіс-тәсілдерді оңай меңгере алады.

Мұнда талантты шебердің халықтың көркемдік мәдениетіне, салт-дәстүрі мен сәндік мұрағаттарында сақталып қалған құндылықтарды танып білу, ғасырлар тереңіне кететін өзінің түпкі тамырының мәнісін түсініп, осының бәрін кейінгі ұрпақтарға жеткізуге, ғасырлар байланысын сезінуге ұмтылысы көрінеді [5; 207 б.].

Көркем тоқыма мамандығы бойынша арнайы-суреттен білім алған студент курс аралық емтихандарында немесе дипломдық жұмыстарында жасап жатқан (ши, гобелен, кілемше, батик т.б.) басқа да шығармашылық еңбектерінеде осы аталған пәннің нәтижесіндетолық көрінеді.

Сондай-ақ студенттердің ойлау және шығармашылық қабілетін арттыру арқылы, өнерді шеберлікпен меңгереді. Осымен қатар суретшілердің кітаптарын оқып, мұражайларға барып, көрмелерді жиі көру еңбектің нәтижесін жоғарлатады. Осы процестің әсерінен білімін бекітуге әсерін тигізеді және тапсырмаларды өз бетінше орындауға септігін тигізеді. Студенттер өзін өзі дамытудағы кәсіби деңгейін көтерудегі, шығармашылық еңбектерін шыңдаудағы, бұйымдарды әшекейлеудегі, өрнектердің әдіс-тәсілдерін меңгерудегі қажеттілікті

қалыптастырады. Суреттің графикалық саласы бойынша заттың пішінін, құрылымын, кескіндеме саласы бойынша, түрлі түстердің үйлесу гармониясын, суық және жылы түстегі түстер гаммасын, тепе-теңдік заңдылықтарын көріп білу, студенттердің анализ жасап талдауы, «арнайы сурет» пәнінің ішкі құпиясын ашуға өз нәтижесін береді.

Зерттеу нәтижелерін талқылау

«Арнайы сурет» пәні туралы көпетеген пікірлер туады. Арнайы суреттің орнына академиялық суретті өту керек деген ойлар айтылды. Бұл мәселе жөнінде суретші мамандар арасында, арнайы суреттің болуы немесе болмауы жайында талқыға түсті. Арнайы суреттің академиялық суреттен ерекшеліктері, маңызы жайында айтылды. Әр мамандық бойынша өтетін арнайы-сурет, сол мамандықтың тамыры, өзегі ретіндегі сабақ екені дәлелденді. Кез келген форманы, қойылымдағы түрлі заттарды немесе адам сұлбасын бейнелеуде, арнайы-суреттің стилизациялау арқылы, студент өзінің түпкі ой-қиялына, фантазиясына маңызды роль атқаратыны айқындалды.

Студент өз мамандығы бойынша кез келген форманы оңай стилизация жасайтын болса, шығармашылық еңбектің құпиясын ашуға зор мүмкіндігі болатыны анық.

«Арнайы сурет» пәні шығармашылық композиция арасын байланыстыратын бірден-бір қажетті пән. Арнайы сурет пен арнайы кескіндемені толық меңгерген студент, шығармашылық еңбегіндегі кез келген пішінді, затты, адам бейнесін, табиғатты, сәулетті ғимараттарды т.б. оңай ізденіспен тауып, шығармашылық еңбектерін, заманауи көріністе жасайтыны анық.

Қорытынды

«Арнайы сурет» пәнін толық меңгерген студент композиция пәнінде көптеген мәселені шешуге тура келеді. Композициялық ырғаққа сай пішіндерді, заттарды, адам тұлғасы т.б. келтіруде көптеген ізденістер жасайды, көптеген нұсқаларды жасауға тиіс болады, бірнеше жоба суреттер салынады.

Ал, «арнайы сурет» пәнін меңгерген студент осы айтылған ізденіс процесстерін оңай өтеді. Өйткені, стилизациялау, ізденіс шарттарын талдау жасап, психологиялық, философиялық, шығармашылық өнертанушылық қасиеттерін бойына сіңіріп, машықтанғаны маңызды роль атқарады.

«Арнайы сурет» пәнінің өнер саласындағы орыны, көптеген талдаулар, сұрақтар арқылы, пікір- таластар арқылы биік жетістікке жетті. Бүгінде, семестрден бастап арнайы-сурет, арнайы-кескіндеме пәндері сабақ кестесіне енді, өнер ордасында өз орнын тауып қабылданды.

«Арнайы сурет» пәнінің жоспар бойынша өтіп, оның сурет салу барысындағы әдіс тәсілдері, көркемдік ізденіс жұмыстары, шешімдері, өз қарқынымен өтуде. Графикалық, түр-түстік ұлттық нақыштағы әдіс тәсілдері, өнерді шеберлікпен меңгеріп, студенттердің кәсіптік деңгейі артып келеді.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Кирцер Ю.И. Рисунов и живопись. – М.: Высшая школа, 2005. – 272 с.
2. Козлов В.Н. Основы композиции художественного оформления текстильных изделий. – М.: Легпром, 1987. – 264 с.
3. Шоқпаров Д. Өнер. – Алматы, 2005. – 173 б.
4. Әбдіғаппарова Ұ.Б. Қазақтың ұлттық ою-өрнектері. – Алматы: Өнер, 1999. – 148 б.
5. Р. Ахметовтың шығармашылық жолы. – Алматы, 2011. – 207 б.
6. Каметов Қ. Өмір мен табиғат үндестігі. – Алматы, 2015. – 158 б.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ КАЗАХСКИХ РУКОДЕЛЬНЫХ ОРНАМЕНТОВ И УЗОРОВ ПРИ ОБУЧЕНИИ СТУДЕНТОВ ПО ПРЕДМЕТУ «СПЕЦИАЛЬНЫЙ РИСУНОК»

А. Сарсенбаев

Казахская Национальная Академия Искусств им Т. К. Жургенова,
Алматы, Казахстан

Аннотация

В изобразительном искусстве известно несколько направлений в жанре живописи и рисунка. В дисциплине «Специальный рисунок» каждый художник должен трудиться над тем, чтобы изобразить свои размышления, фантазии и творческие поиски. Для передачи на бумагу своей богатой фантазии, активизируя свой творческий труд, анализируя с разных сторон, художник создает проявления своей фантазии в несколько этапов. В процессе творчества фантазия художника заостряется только на единичном произведении, имеющем четкий смысл, играющем важную роль. Художник находится в постоянном поиске, чтобы раскрыть тайну творчества, проводит анализы и исследования с точки зрения психологии и философии, в результате чего его труд обретает статус произведения искусства. Разнообразные образы, рожденные в недрах творческой фантазии, раскрывают смысл и структуру художественной композиции.

Психоаналитические разборы художников придают творческому мировоззрению, понятиям содержательный смысл.

Чтобы проявление фантазии было более рельефным, в своем поиске художники особое внимание уделяют философским и психологическим аспектам. Вместе с этим проводимые исследования и художественные образы являются важным процессом выявления «художественной фантазии».

Ключевые слова: художник, художественное произведение, фантазия, воображение, образ, сознание.

USE OF THE KAZAKH HANDICRAFT ORNAMENTS AND PATTERNS IN TEACHING STUDENTS OF THE COURSE “SPECIAL DRAWING”

A. Sarsenbaev

**T. Zhurgenov Kazakh National Academy of Arts
(Almaty, Kazakhstan)**

Abstract

The visual art is represented by several directions in the genre of painting and drawing. In the discipline “Special Drawing” every artist should attempt to illustrate own reflections, fantasies and creative searches. To convey own fertile imagination to paper, by activating his/her creative work, analyzing from different angles, artist creates manifestations of his/her fantasy in several stages. In the process of creation artist's fantasy focuses on a single work, that has a clear meaning and plays an important role. Actually, artist should be in constant search to uncover the secret of creativity, should conduct analyzes and researches from the point of view of psychology and philosophy, and as a result the work would acquire the status of a piece of art. Various images, born in the bowels of creative imagination, reveal the meaning and structure of artistic composition.

Psychoanalytic reviews conducted by artists give a specific meaning to their creative worldview and concepts. To get the imagination displayed more embossed, artists in their search pay special attention to the philosophical and psychological aspects. Thus, the researches and artistic images are elements of an important process in revealing of “an artistic fantasy”.

Keywords: artist, artwork, fantasy, imagination, image, consciousness

Автор туралы мәлімет: А. Сарсенбаев – Т.К. Жұргенов атындағы Қазақ Ұлттық Өнер Академиясы, «Сәндік қолданбалы өнер» кафедрасының профессоры.

e-mail:sarsen.abil@gmail.com

Сведение об авторе: А. Сарсенбаев – профессор кафедры «Декоративного прикладного искусства» Казахской Национальной Академии Искусств. им Т.К.Жургенова.

e-mail:sarsen.abil@gmail.com

Author's data: A. Sarsenbayev, Professor of the “Decorative Applied Arts” Department at the T.K. Zhurgenov Kazakh National Academy of Arts

e-mail: sarsen.abil@gmail.com